

THE IMPORTANT RISK FACTORS OF RAISING PIGS TO BE SUCCESSFUL IN THE PIGS FARM BUSINESS IN CHONBURI PROVINCE

Manuscript Submission Data: 2023, September 19

Article Editing Date: 2023, October 3

Article Accepted Date: 2023, November 19

Nichkamol Assawaphannimit*

Akkawan Sangwipak**

ABSTRACT

The research objectives are to study the important risk factors of pig farmer businesses and to rate the importance of the risk factors of pig farmer businesses. The population and sample group consisted of 11 pig farming businesses registered with the Chonburi Provincial Livestock Office. This research employed a qualitative research method using a non-probabilistic random sampling method and a purposive sampling method to select the sample groups. The research instrument was an individual in-depth interview to analyze the content by using inductive interpretation and presenting it descriptively as a case study to align with the objectives.

The research results showed that the most important risk factors included: the amount of water sufficient for raising pigs; the breed of pigs; air circulation in the pig barn; fluctuations in prices of the food or raw materials used with the pigs; worker responsibility; quality of drugs and medical supplies for pigs; determination to comply with farm standards; and workers lack motivation to work. The high-risk factors included epidemics in pigs, the fluctuation of interest rates on loans from banks, and borrowing and credit from banks for business expansion. The moderately important risk factors included: the number of workers raising pigs does not match the demand of the pig barn; the mental state of the workers; the adjustment of pig food formula; power outages inside the pig barn; and the management of the smell of pig manure in the pig barn. Finally, the low-level risk factors included good agricultural practices for pig farms.

Keywords: Risks in Agriculture, Pig farm business, Perceived risks.

* Master's degree student Department of Management and Industrial Development, Kasetsart University

** Faculty of Management Sciences, Kasetsart University

Corresponding author e-Mail: Nichkamol.as@ku.th

ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญในการเลี้ยงสุกรให้ประสบความสำเร็จ ของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกรในจังหวัดชลบุรี

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 19 กันยายน 2566

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 3 ตุลาคม 2566

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 19 พฤศจิกายน 2566

ณิคมล อัครพันธุ์นิมิต*

อัครวรรณ์ แสงวิภาค**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญของธุรกิจผู้เลี้ยงสุกร และจัดระดับปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญของธุรกิจผู้เลี้ยงสุกร ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรในจังหวัดชลบุรี ที่ขึ้นทะเบียนฟาร์มสุกรกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งหมด 11 ราย หรือ 11 ฟาร์ม การวิจัยนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-Probability sampling) โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview) แบบรายบุคคล (Individual interview) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) และนำมาเขียนบรรยาย (Descriptive) เป็นกรณีศึกษา (Case study) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาในครั้งนี้

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด ได้แก่ ปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการเลี้ยงสุกร สายพันธุ์ของสุกร การถ่ายเทของอากาศภายในโรงเรือนของสุกร ความผันผวนของราคาอาหาร หรือวัตถุดิบของสุกร ความรับผิดชอบของแรงงาน คุณภาพยา และเวชภัณฑ์ของสุกร การกำหนดให้ปฏิบัติตามมาตรฐานฟาร์ม แรงงานขาดแรงจูงใจในการทำงาน ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก ได้แก่ การเกิดโรคระบาดในสุกร ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินจากธนาคาร การกู้ยืมเงิน และสินเชื่อจากธนาคารเพื่อนำมาใช้ในการขยายกิจการ ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง ได้แก่ จำนวนแรงงานที่เลี้ยงสุกรไม่สอดคล้องกับความต้องการของฟาร์มเลี้ยงสุกร สภาพจิตใจของแรงงาน การปรับสูตรอาหารของสุกร กระแสไฟฟ้าขัดข้องภายในโรงเรือนของสุกร การจัดการกลิ่นของมูลสุกรภายในฟาร์มสุกร และปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับน้อย ได้แก่ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสุกร

คำสำคัญ: ความเสี่ยงในภาคการเกษตร, ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกร, การรับรู้ความเสี่ยง

* นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding author e-Mail: Nichkamol.as@ku.th

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมผู้เลี้ยงสุกรมีแนวโน้มการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทั้งหมด 168,529 ราย (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, ออนไลน์, 2564) ส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.97 เป็นการผลิตสุกรมีชีวิตเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศ เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่นิยมบริโภคเนื้อหมู จึงทำให้ปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อหมูต่อวันของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการส่งออกสุกร ร้อยละ 7.07 ซึ่งเป็นสุกร มีชีวิตคิดเป็น ร้อยละ 6.31 ส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ กัมพูชา เมียนมาร์ และลาว ส่วนปริมาณการส่งออกเนื้อหมูสด และเนื้อหมูแปรรูปเพียง ร้อยละ 0.76 (สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ, ออนไลน์, 2564) ซึ่งหากผู้เลี้ยงสุกรในประเทศมีกำลังการผลิตสุกรมีชีวิตไม่เพียงพอต่อปริมาณความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศอาจทำให้ต้องพึ่งพาการนำเข้าสุกรจากต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ประชาชนภายในประเทศได้รับประทานเนื้อหมูในราคาที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น อุตสาหกรรมผู้เลี้ยงสุกรในประเทศไทย จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจและมีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ไม่น้อยไปกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ความเสี่ยงของอุตสาหกรรมผู้เลี้ยงสุกร ในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยมีจำนวนผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรลดลง เนื่องจากมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงภายในอุตสาหกรรม ผู้เลี้ยงสุกรมีการแย่งชิงลูกค้ากัน ซึ่งการเลี้ยงสุกรสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มสุกรได้เป็นอย่างมาก แต่ก็มีต้นทุนในการดำเนินงานค่อนข้างสูงทั้งราคาของวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีความผันผวนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งทำให้ต้นทุนในการผลิตสุกรสูงเพิ่มขึ้น (สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ, ออนไลน์, 2564) รวมถึงหากเกิดโรคระบาดในสุกรทำให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่นในการบริโภคเนื้อหมู และส่งผลทำให้เกิดการบริโภคเนื้อหมูลดลง จึงทำให้ราคาสุกรหน้าฟาร์มตกต่ำซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ธุรกิจฟาร์มสุกรต้องเผชิญ นอกจากนี้ การประกอบการธุรกิจฟาร์มสุกรจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมรอบ ๆ กิจการ เนื่องจากหากไม่มีการบริหารจัดการที่ดีอาจส่งกลิ่นเหม็นรบกวนคนในชุมชนและอาจสร้างความไม่พึงพอใจต่อคนในชุมชนได้ อีกทั้งในปัจจุบันการประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรทำได้ค่อนข้างยาก ข้อบังคับ นโยบาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกรมปศุสัตว์ที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกรเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานค่อนข้างสูง

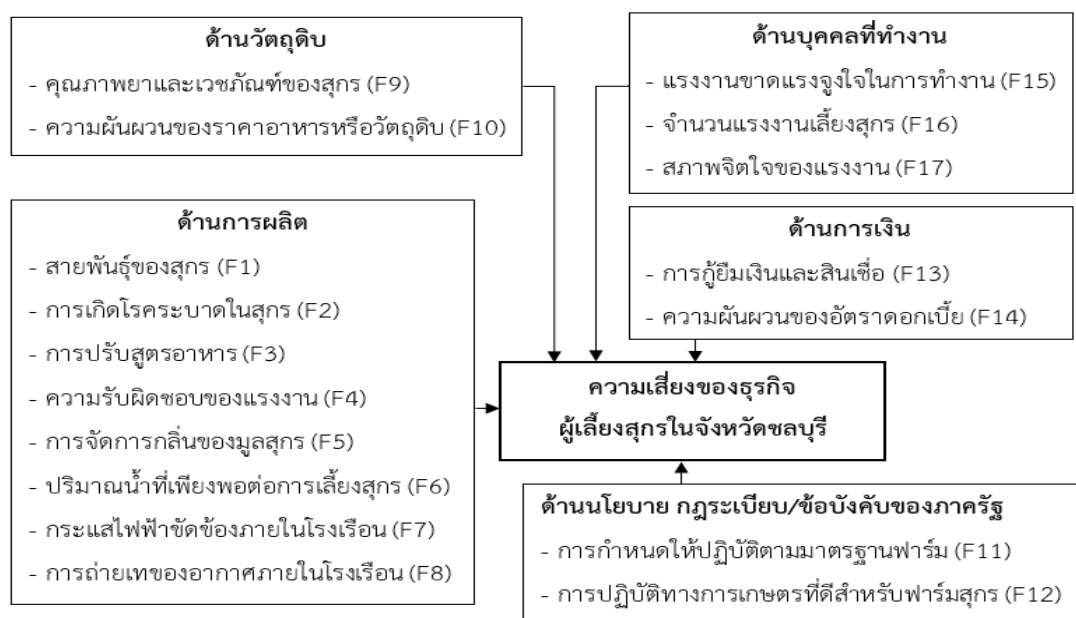
จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดที่มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทั้งหมด 264 ราย มากที่สุดเป็นลำดับที่ 4 ของภาคตะวันออก และเป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงสุกร ผลิตสุกร มากที่สุดเป็นลำดับที่ 2 ของประเทศไทย (สำนักงานปศุสัตว์เขต 6, ออนไลน์, 2564) ซึ่งชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้ประกอบการฟาร์มสุกรจำนวนทั้งหมด 108 ราย ที่ได้ทำการขึ้นทะเบียนฟาร์มเลี้ยงสุกร และมีรายชื่อการขึ้นทะเบียนฟาร์มสุกรกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งหมด 108 ฟาร์ม (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี, ออนไลน์, 2564) ที่มีการเลี้ยง และผลิตสุกรอย่างเต็มรูปแบบตามเกณฑ์การรับรองมาตรฐานฟาร์มสุกรของกรมปศุสัตว์ (สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ, ออนไลน์, 2564) การขยายตัวของเมืองนิคมอุตสาหกรรม และจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจฟาร์มสุกรในจังหวัดชลบุรีได้

ดังนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหา และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกร ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจและมีการศึกษากันค่อนข้างน้อยในอุตสาหกรรมผู้เลี้ยงสุกร จึงเป็นที่มา และความสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษา ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญในการเลี้ยงสุกรให้ประสบความสำเร็จของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกรในจังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญของธุรกิจผู้เลี้ยงสุกร และจัดระดับปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญของธุรกิจผู้เลี้ยงสุกร

กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)

จากภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้มีการพัฒนามาจากบทความของ อัญธิกา มะหาวัน, เยาวเรศ เขาวนพูนผล, อนุพงศ์ วงศ์ไชย, ธีระพงษ์ เสาวภาคย์ และกรรณิกา แซ่ลิ้ว (2564); Duong, Brewer, Luck, & Zander (2019); Theuvsen (2013) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา และกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเสี่ยง

พลอยไพลิน สกลอรจัน (2563) ได้กล่าวว่า ความเสี่ยง หมายถึง ความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นและมีผลต่อการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ ความเสี่ยงนี้จะถูกวัดด้วยผลกระทบที่ได้รับและความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ หรือโอกาส รวมทั้งเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่จะทำให้องค์กรไม่บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ รวมถึง Gul & Guneri (2016) อธิบายว่า ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสการเกิดความไม่พึงประสงค์ หรือความเป็นไปได้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจ และความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบด้านลบ ดังนั้น ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลกระทบทางด้านลบต่อการดำเนินงานของธุรกิจที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเสี่ยงในภาคเกษตรกรรม

ความเสี่ยงในภาคเกษตรกรรม หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเกษตร หรือการทำเกษตรไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูกพืช หรือการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะมีความเสี่ยง และแหล่งที่มาของความเสี่ยงที่เหมือนกัน โดยทั่วไปความเสี่ยงในภาคการเกษตรจะมีอยู่ด้วยกัน 5 ประเภท ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านการผลิต (Production risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่แน่นอนที่ไม่สามารถคาดการณ์ และไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งจะเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ อุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้น ปริมาณน้ำฝนที่ผันผวน และอุณหภูมิสูง หรือต่ำมากจนเกินไป รวมถึงพวกศัตรูพืช โรคระบาดในสัตว์ สุขภาพของสัตว์ ความปลอดภัยด้านชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การเกิดไฟไหม้ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำเกษตรไม่มีคุณภาพที่ทำให้เกิดการสูญเสียต่อผลผลิตของพืช และปศุสัตว์ (Duong et al., 2019; Kahan, Online, 2013; Theuvsen, 2013)

2. ความเสี่ยงด้านราคา และการตลาด (Price and Market risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของราคาปัจจัยด้านการผลิต และผลผลิต ทำให้เกษตรกรต้องตัดสินใจโดยไม่สามารถคาดการณ์ราคา และความต้องการผลผลิตได้ล่วงหน้า (Duong et al., 2019; Theuvsen, 2013)

3. ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงิน และสินเชื่อ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ปัญหา และอุปสรรคในการชำระหนี้ และการได้รับผลตอบแทนที่ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเมื่อธุรกิจฟาร์มมีการกู้ยืมเงิน และสร้างภาระผูกพันในการชำระหนี้ (Duong et al., 2019; Kahan, Online, 2013; Theuvsen, 2013)

4. ความเสี่ยงด้านสถาบัน (Institutional risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการดำเนินการ หรือนโยบายของรัฐบาล ประกอบด้วยนโยบายของเกษตร กฎหมายสังคม กฎหมายในการสร้างฟาร์ม กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการของสัตว์ กฎหมายเกี่ยวกับภาษี กฎข้อบังคับในการใช้สารเคมี กฎข้อบังคับสำหรับการกำจัดของเสียจากสัตว์ และเงินสนับสนุนรายได้จากรัฐบาล รวมถึงกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม (Duong et al., 2019; Economic Research Service, Online, 2020; Kahan, Online, 2013; Lupton, Meuwissen & Ingrand, 2020; Theuvsen, 2013)

5. ความเสี่ยงของมนุษย์ หรือความเสี่ยงส่วนบุคคล (Human or Personal risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และสภาพจิตใจของมนุษย์ที่อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจฟาร์ม ประกอบด้วย อุบัติเหตุ การเจ็บป่วย การตาย แรงงานขาดแรงจูงใจในการทำงาน การขาดแคลนแรงงาน และการหย่าร้าง (Aimin, 2010; Duong et al., 2019; Economic Research Service, Online, 2020; Kahan, Online, 2013; Lupton et al., 2020; Theuvsen, 2013)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัญธิกา มะหาวัน และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเลี้ยงสุกรขุน ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ประกอบธุรกิจฟาร์มสุกรขุนขนาดใหญ่ จำนวน 2 ฟาร์ม ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงระดับสูงมากที่สุดที่ฟาร์มสุกรขุนต้องเผชิญ ได้แก่ ความเสี่ยงเรื่องกฎระเบียบ/ ข้อบังคับ กฎระเบียบของภาครัฐพบว่า การกำหนดให้ปฏิบัติตามมาตรฐานฟาร์ม ข้อกำหนดให้ปฏิบัติตามมาตรฐานฟาร์ม มีการกำหนดให้อุณหภูมิทุกชนิดก่อนนำเข้าฟาร์มจะต้องผ่านแสง UV เพื่อฆ่าเชื้อโรค ซึ่งเครื่อง UV มีราคาแพง และเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตและการตลาดให้กับเกษตรกร ความเสี่ยงระดับสูง ได้แก่ การที่บุคลากรขาดความรู้ความสามารถ การสื่อสารที่ไม่เข้าใจ พนักงานละเลยหน้าที่ในการทำงาน จนทำให้เกิดความผิดพลาดในการทำงาน กระแสไฟฟ้าที่ขัดข้องบ่อยจนส่งผลให้เกิดความเสี่ยงอีกหลายเรื่อง เช่น น้ำไม่พอใช้เพราะปั๊มน้ำไม่ทำงาน อากาศในโรงเรือนไม่ถ่ายเท เพราะพัดลมระบายอากาศในโรงเรือนไม่ทำงาน และความเสี่ยงด้านสุขภาพในสุกร การเกิดโรคระบาดในสุกร ความเสี่ยงระดับปานกลาง ได้แก่ ความเสี่ยงด้านสายพันธุ์ ปริมาณน้ำที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งานภายในฟาร์ม ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเมื่อกระแสไฟฟ้าขัดข้อง และน้ำที่เก็บสำรองไว้หมด คอกเลี้ยงสุกรที่ไม่สะอาด ส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่นมูลสุกร ความเสี่ยงระดับต่ำ คือ ราคาอาหารสัตว์และวัตถุดิบอาหารสัตว์ผันผวน และความเสี่ยงด้านการตลาดมีระดับที่น้อยมาก

รัตนชนก พรหมณศิริ และบุษณีย์ เทวะ (2566) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาความคิดเห็นในการจัดทำบัญชีต้นทุนของเกษตรกรเลี้ยงสุกร ในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรเลี้ยงสุกร ในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 53 ครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า ด้านข้อมูลฐานการเลี้ยงสุกร มีค่าเฉลี่ย 3.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า การเลือกซื้อสุกรพันธุ์ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การเลือกซื้อสุกรพันธุ์ตามที่บุคคลอื่นแนะนำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 อยู่ในระดับมาก โรงเรือนที่เลี้ยงสุกรพันธุ์อยู่ห่างไกลจากชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 อยู่ในระดับมาก ส่วนปริมาณการเลี้ยงสุกรมีความเหมาะสมกับขนาดของโรงเรือน มีค่าเฉลี่ยปานกลางเท่ากับ 3.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 และมีความรู้ในการเลี้ยงสุกร มีค่าเฉลี่ยปานกลางเท่ากับ 3.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 ตามลำดับ และส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นด้านต้นทุนในการเลี้ยงสุกร

Jankelova, Masar & Moricova (2017) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยเสี่ยงในภาคเกษตร เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของปัจจัยเสี่ยง และแนวทางการจัดการความเสี่ยงในธุรกิจการผลิตทางการเกษตร

ในสโลวาเกีย โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สถานประกอบการกิจการทางการเกษตรจำนวนทั้งหมด 70 สถานประกอบการ ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเสี่ยงสูงสุดที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ คือ ความเสี่ยงด้านราคา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับราคาผลผลิตตกต่ำ ราคาของปัจจัยนำเข้าในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ความเสี่ยงด้านการผลิตและรายได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากโรคของสัตว์ ความผันผวนของรายได้เกษตรกร ความผิดพลาดที่เกิดจากเครื่องจักรที่ใช้ในการดำเนินงาน หรือการผลิต ความเสี่ยงด้านสถาบัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเกษตร ความเสี่ยงด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุน เงินทุน การขาดสภาพคล่องในการชำระหนี้ อัตราแลกเปลี่ยน ราคาหุ้น ความเสี่ยงด้านมนุษย์ หรือความเสี่ยงส่วนบุคคล เป็นความเสี่ยงที่ต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากโรค การบาดเจ็บ หรือการเสียชีวิตของพนักงาน ความประมาท วิกฤตส่วนตัว

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรในจังหวัดชลบุรี ที่ขึ้นทะเบียนฟาร์มสุกรกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2566 ในแต่ละอำเภอ ข้อมูล ณ วันที่ 28 มีนาคม 2565 จนถึง ณ วันที่ 4 มกราคม 2566 มีจำนวนทั้งหมด 11 ราย หรือ 11 ฟาร์ม ได้แก่ พนสนิม 3 ราย พานทอง 2 ราย บ้านบึง 2 ราย ศรีราชา 2 ราย บางละมุง 1 ราย และบ่อทอง 1 ราย ซึ่งจังหวัดชลบุรี มีผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรที่ขึ้นทะเบียนฟาร์มสุกรกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี มีจำนวนทั้งหมด 108 ราย (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี, ออนไลน์, 2564) แต่ในช่วงระยะเวลาที่ทำการวิจัยสำหรับงานวิจัยฉบับนี้ได้เกิดโรคระบาด ASF (African Swine Fever) หรือโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (World Organisation for Animal Health, Online, 2019; สำนักงานปศุสัตว์เขต 7, ออนไลน์, 2562) อย่างรุนแรงที่อาจทำให้มีฟาร์มสุกรหลายฟาร์มต้องปิดกิจการลงอย่างกะทันหัน จึงทำให้จำนวนประชากรสำหรับงานวิจัยฉบับนี้ลดลงเกินครึ่ง จึงทำให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีจำนวนทั้งหมด 11 ราย โดยช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ตั้งแต่เดือนมกราคม 2564-ตุลาคม 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-Probability sampling) ด้วยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured) แบบรายบุคคล (Individual interview) เกี่ยวกับประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญของธุรกิจฟาร์มสุกรในจังหวัดชลบุรี โดยจะใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์เชิงลึกไม่น้อยกว่า 1 ชม. หรือ 60 นาที ในการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว หรือผ่านทางโทรศัพท์ โดยใช้แนวข้อคำถาม จำนวน 17 ข้อ ในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยใช้การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) ซึ่งมีรายละเอียด และขั้นตอนทั้งหมด 4 ขั้นตอน (วัชรินทร์ อินทพรหม, 2562) ดังนี้ต่อไปนี้ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเอกสาร โดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกเอกสารจากการแนวคิด ทฤษฎี วารสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเสี่ยงของภาคเกษตรกรรม เพื่อนำมาใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 การจัดเตรียมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้มีการจัดบันทึกข้อความที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนใส่กระดาษ A4 ขั้นตอนที่ 3 วางเค้าโครงการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการจัดระเบียบข้อมูล หรือข้อความในเนื้อหาสาระที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้เป็นระบบระเบียบ และง่ายต่อการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลมากยิ่งขึ้น โดยการคัดเลือกข้อมูลที่สำคัญเพื่อไม่ให้มีข้อความซ้ำซ้อนกันระหว่างข้อความ ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างบทสรุปแบบอุปนัย ด้วยการเขียนเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยนำมาเขียนบรรยาย (Descriptive) เป็นกรณีศึกษา (Case study) และเขียนสรุปเป็นภาพรวมทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยข้อความที่จำแนกไว้ภายใต้ระบบการจำแนกข้อความที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาของงานวิจัยฉบับนี้

ดังนั้น สำหรับบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ตรงประเด็น รวมถึงสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการที่จะทำการศึกษา โดยสามารถตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาของงานวิจัยฉบับนี้ได้อย่างแท้จริง

การจำแนกข้อความเชิงบวก (Positive)

ตารางที่ 1 การจำแนกคำหลักของข้อความเชิงบวก (Positive)

คำหลักของข้อความเชิงบวก (Positive)		
- ดีตั้งแต่ต้น	- เหมาะสม	- เจริญเติบโต
- ป่วยยาก	- สุขภาพแข็งแรง	- ไม่ตาย
- ไม่บาดเจ็บ	- ทนทานต่อโรค	- ชากสวย
- ลูกจำนวนมาก	- ให้ลูกดก	- ผลผลิตมาก
- ผลตอบแทนสูง	- เกินเป้าหมาย	- มีคุณภาพ
- ผลผลิตไม่เกิดความเสียหาย	- ต้นทุนในการผลิตต่ำ	- อัตราการตายต่ำ
- เป็นที่ต้องการของตลาด	- มีประสิทธิภาพ	- สามารถป้องกัน
- สามารถควบคุม	- มีการบริหารจัดการที่ดี	- สะอาด
- เพียงพอ	- ไม่ส่งผลกระทบต่อฟาร์ม	- ไม่เคยมีปัญหา
- มีการจัดการกลิ่นที่ดี	- ไม่มีกลิ่นเหม็น	- ไม่เคยโดนร้องเรียน

ที่มา: คำหลักจากการสัมภาษณ์ในงานวิจัย (2566)

การจำแนกข้อความเชิงลบ (Negative)

ตารางที่ 2 การจำแนกคำหลักของข้อความเชิงลบ (Negative)

คำหลักของข้อความเชิงลบ (Negative)		
- ไม่ดี	- ไม่เหมาะสม	- เจริญเติบโตช้า
- ไม่แข็งแรง	- ป่วยง่าย	- บาดเจ็บ
- ไม่ทนทานต่อโรค	- ติดเชื้อโรค	- ซากไม่สวย
- ตายเป็นจำนวนมาก	- ลูกจำนวนน้อย	- ลูกไม่ดก
- ผลผลิตต่ำ	- ผลผลิตเกิดความเสียหาย	- ต้นทุนสูง
- ผลผลิตไม่เป็นที่ต้องการของตลาด	- เสียโอกาสทางการตลาด	- เสียเวลา
- ไม่สามารถควบคุม	- ไม่สามารถป้องกัน	- ไม่มีประสิทธิภาพ
- ไม่มีคุณภาพ	- ไม่เพียงพอ	- ไม่สะอาด
- ไม่มีการจัดการกลิ่น	- มีกลิ่นเหม็น	- โดนร้องเรียน
- ส่งผลกระทบต่อฟาร์ม	- ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย	- เกิดการขาดทุน

ที่มา: คำหลักจากการสัมภาษณ์ในงานวิจัย (2566)

ดังนั้น การกำหนดคำในการจำแนกข้อความ โดยการกำหนดคำหลักของข้อความเชิงบวก ดังตารางที่ 1 และกำหนดคำหลักของข้อความเชิงลบ ดังตารางที่ 2 เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในการสร้างข้อสรุปว่า ปัจจัยดังกล่าวทั้ง 17 ปัจจัย มีความสำคัญ หรืออาจไม่มีความสำคัญ ต่อธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกร เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปหาปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญมากที่สุด ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญมาก ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญปานกลาง ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญน้อย ปัจจัยความเสี่ยงที่ไม่มีความสำคัญ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาในครั้งนี้

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรในจังหวัดชลบุรี ที่ขึ้นทะเบียนฟาร์มเลี้ยงสุกรกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี ทั้งหมด 11 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานตามลักษณะประชากรสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะมีการใช้รหัสข้อความ A ถึง K เพื่อใช้ในการแทนรายชื่อ และข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกร ทั้ง 11 ราย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

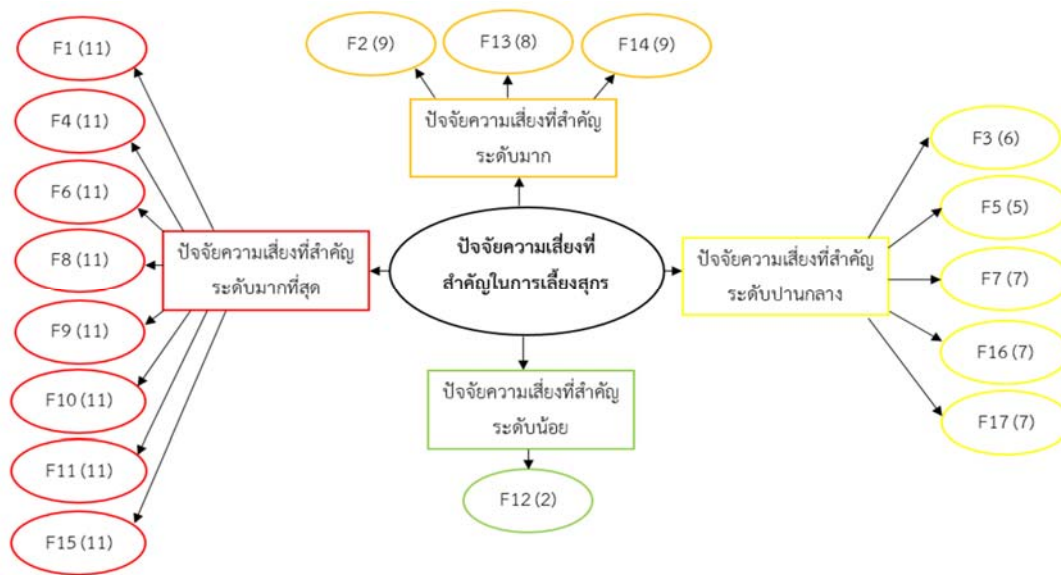
ชื่อผู้ประกอบการ ฟาร์มเลี้ยงสุกรรายที่	อำเภอที่ตั้งของฟาร์ม เลี้ยงสุกร	ขนาดของฟาร์ม	ประสบการณ์ในการประกอบ กิจการฟาร์มเลี้ยงสุกร
A	พนัสนิคม	กลาง	25 ปี
B	พนัสนิคม	กลาง	30 ปี
C	พนัสนิคม	กลาง	30 ปี
D	พานทอง	กลาง	45 ปี
E	พานทอง	กลาง	40 ปี
F	บ้านบึง	กลาง	35 ปี
G	บ้านบึง	กลาง	35 ปี
H	ศรีราชา	กลาง	20 ปี
I	ศรีราชา	กลาง	11 ปี
J	บ่อทอง	ใหญ่	30 ปี
K	เกาะจันทร์	กลาง	14 ปี

ที่มา: จากการสัมภาษณ์ข้อมูลประชากรที่ใช้วิจัย 2566 (2566)

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรในจังหวัดชลบุรี ที่ขึ้นทะเบียนฟาร์มสุกรกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี ทั้งหมด 11 ราย ผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์ และสรุปบทสัมภาษณ์ของแต่ละปัจจัยทั้ง 17 ปัจจัยที่มีความสำคัญ และส่งผลกระทบต่อประกอบการกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกร เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ความเสี่ยงที่สำคัญในการเลี้ยงสุกร และนำไปสู่การจัดระดับความเสี่ยงที่สำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้การจัดทำโมเดล ดังภาพที่ 2 เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนและเข้าใจง่ายมากขึ้น

ผู้วิจัยมีการจัดระดับความเสี่ยงที่สำคัญ 5 ระดับ คือ มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับน้อย และไม่มีความเสี่ยงที่สำคัญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จำนวน	11	คน	หมายถึง	มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด
จำนวน	8-10	คน	หมายถึง	มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก
จำนวน	5-7	คน	หมายถึง	มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง
จำนวน	2-4	คน	หมายถึง	มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับน้อย
จำนวน	0-1	คน	หมายถึง	ไม่มีความเสี่ยงที่สำคัญ



ภาพที่ 2 โมเดลสรุปปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญในการเลี้ยงสุกร

จากภาพที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรในจังหวัดชลบุรี ที่ขึ้นทะเบียนฟาร์มสุกรกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี ทั้ง 11 ราย ที่ได้ให้สัมภาษณ์ และให้ความสำคัญกับปัจจัยความเสี่ยงที่มีความสำคัญต่อธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกร ทั้ง 17 ปัจจัย รวมถึงแต่ละปัจจัยมีระดับความสำคัญที่สำคัญมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือไม่มีความเสี่ยงที่สำคัญต่อธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกร ซึ่งผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์และสรุปจากการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ และสรุป ดังนี้

ปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการเลี้ยงสุกร (F6) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด เนื่องจากการประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกร ลำดับแรกจะต้องมีแหล่งน้ำที่สะอาด และมีปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการเลี้ยงสุกรของฟาร์ม เนื่องจากสุกรหากขาดน้ำเพียง 1 วัน สุกรสามารถตายได้ ซึ่งถ้าการประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรไม่มีแหล่งน้ำ หรือมีปริมาณน้ำที่ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงสุกรจะทำให้ไม่สามารถประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรได้ตั้งแต่ต้น โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 11 ราย A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K

สายพันธุ์ของสุกร (F1) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด ถ้าฟาร์มเลี้ยงสุกรมีสายพันธุ์ของสุกรที่ไม่ดีตั้งแต่ต้น คือ มีการคัดเลือกสายพันธุ์พ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์ของสุกรที่ไม่ดี โดยถ้าฟาร์มเลี้ยงสุกรมีสายพันธุ์ของแม่พันธุ์สุกรที่ไม่ดี จะทำให้จำนวนลูกที่ออกมาต่อท้องน้อย หรือให้ลูกไม่โต สุกรจะป่วยง่าย สุกรจะไม่ทนทานต่อโรค สุกรจะเจริญเติบโตช้า ทำให้ผลผลิตสุกรไม่ดี ผลผลิตไม่มีคุณภาพ ผลผลิตไม่เป็นที่ต้องการของตลาด รวมถึงยังทำให้ฟาร์มเลี้ยงสุกรมีต้นทุนในการเลี้ยงสุกรเพิ่มสูงขึ้น เพราะการที่สุกรเจริญเติบโตช้าทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงสุกรยาวนานขึ้นเช่นกัน จึงทำให้เสียโอกาสในการทำกำไรในช่วงระยะเวลาที่ราคาขายสุกร

มีชีวิตหน้าฟาร์มสูง โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 11 ราย A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K

การถ่ายเทของอากาศภายในโรงเรือนของสุกร (F8) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด เนื่องจากการถ่ายเทของอากาศมีผลต่อการเจริญเติบโตของสุกร การถ่ายเทของอากาศภายในโรงเรือนของสุกรไม่ที่จะทำให้สุกรร้อน สุกรอาจเกิดภาวะความเครียด สุกรจะป่วยง่าย สุกรจะมีสุขภาพที่ไม่แข็งแรง และสุกรจะเป็นโรคต่าง ๆ ได้ง่าย โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 11 ราย A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K

ความผันผวนของราคาอาหาร หรือวัตถุดิบของสุกร (F10) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด เนื่องจากราคาอาหาร หรือวัตถุดิบของสุกรไม่คงที่ มีราคาผันผวน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ณ ช่วงระยะเวลาที่ราคาอาหาร หรือวัตถุดิบของสุกรมีราคาสูง จะทำให้ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรมีต้นทุนในการเลี้ยงสุกรเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการที่ราคาอาหาร หรือวัตถุดิบของสุกรแพง ทำให้ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรต้องมีการจัดหาอาหารหรือวัตถุดิบที่มีราคาต่ำ และคุณภาพต่ำ เพื่อนำมาใช้ในการเลี้ยงสุกร และลดต้นทุนในการเลี้ยงสุกร จึงทำให้สุกรมีอาการป่วย และสุกรเจริญเติบโตช้า โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 11 ราย A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K

ความรับผิดชอบของแรงงาน (F4) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด เนื่องจากการเลี้ยงสุกร คือ การเลี้ยงสิ่งมีชีวิต จึงทำให้มีขั้นตอนในการเลี้ยงสุกรที่ละเอียดอ่อนเป็นอย่างมากทุก ๆ ขั้นตอนในการเลี้ยงสุกร จะต้องมีการดูแลเอาใจใส่ อีกทั้งธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกรยังคงต้องใช้แรงงานในการเลี้ยงสุกร ซึ่งแรงงานภาคเกษตร ต้องยอมรับว่าหายาก หลาย ๆ ฟาร์มจึงมีการใช้แรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย อาจมีปัญหาด้านการสื่อสารที่อาจมีฟังภาษาไทยไม่เข้าใจ ทำให้ไม่เข้าใจคำสั่งของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกร จึงทำให้โอกาสที่แรงงานจะเกิดการทำงานผิดพลาดสูง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาใหญ่ต่อฟาร์มเลี้ยงสุกรได้ โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 11 ราย A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K

คุณภาพยา และเวชภัณฑ์ของสุกร (F9) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด เนื่องจากฟาร์มเลี้ยงสุกรบางฟาร์มมีการใช้ยา และเวชภัณฑ์ของสุกรที่มีคุณภาพต่ำ คือ ยาที่ไม่มีการขึ้นทะเบียนรับรอง เพราะมีราคาถูก และเห็นว่าเป็นสามารถนำมาใช้ในการรักษาสุกรได้เหมือนกัน เมื่อนำมาใช้ในการรักษาสุกรจะทำให้สุกรไม่หายจากอาการป่วยเรื้อรัง ประสิทธิภาพในการรักษาสุกรต่ำ ทำให้สุกรมีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และก่อให้เกิดโรคอันไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ได้ อีกทั้งยังส่งผลทำให้ฟาร์มเลี้ยงสุกรมีระยะเวลาในการเลี้ยงสุกรเพิ่มมากขึ้นและทำให้มีต้นทุนในการเลี้ยงสุกรเพิ่มสูงขึ้น โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 11 ราย A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K

การกำหนดให้ปฏิบัติตามมาตรฐานฟาร์ม เช่น มีการกำหนดให้อุณหภูมิทุกชนิดก่อนนำเข้าฟาร์ม จะต้องผ่านแสง UV เพื่อฆ่าเชื้อโรค (F11) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด เนื่องจากในปัจจุบัน มีการเกิดโรคระบาดอุบัติใหม่ในสุกร อย่างเช่น โรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) ที่ถ้าหากฟาร์มเลี้ยงสุกรเกิดการติดเชื้อโรคดังกล่าวจะทำให้สุกรตายเป็นจำนวนมาก ซึ่งสร้างความเสียหายต่อผลผลิตสุกรและ

ต่อฟาร์มเลี้ยงสุกรได้เป็นอย่างมาก รวมถึงในอนาคตอาจมีโรคระบาดอุบัติใหม่ในสุกรเกิดขึ้น ถ้าฟาร์มเลี้ยงสุกรไม่มีการฆ่าเชื้อโรคอุปกรณ์ทุกชนิดก่อนนำเข้าฟาร์ม เช่น รถยนต์ รองเท้า เสื้อผ้า เป็นต้น หรือมีการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่ไม่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ฟาร์มเลี้ยงสุกรมีความเสี่ยงสูงมากที่จะเกิดโรคระบาดต่าง ๆ เข้าสู่ฟาร์มซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบ และความเสียหายอย่างรุนแรงอย่างเป็นวงกว้างต่อผลผลิตสุกรของฟาร์ม โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 11 ราย A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K

แรงงานขาดแรงจูงใจในการทำงาน (F15) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด เนื่องจากการเลี้ยงสุกรเป็นงานที่หนัก และหาแรงงานยาก ถ้าฟาร์มเลี้ยงสุกรไม่มีแรงจูงใจในการทำงานที่ดี เช่น ไม่มีสวัสดิการให้แรงงาน ไม่มีบ้านพักอาศัยให้แรงงาน ไม่มีเงินรางวัลพิเศษตอบแทนให้นอกจากเงินเดือนที่แรงงานจะได้รับ จะทำให้แรงงานอาจลาออกไปหางานใหม่ที่ดีกว่า และให้เงินหรือผลตอบแทนที่ดีกว่าการเลี้ยงสุกร อีกทั้งแรงงานจะปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายเท่านั้น แรงงานจะไม่ได้ใส่ใจในการทำงานเท่าที่ควร ส่งผลทำให้ผลผลิตสุกรของฟาร์มอาจจะต่ำ หรืออาจจะไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่เจ้าของฟาร์มตั้งไว้ โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 11 ราย A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K

การเกิดโรคระบาดในสุกร (F2) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก เนื่องจากโรคระบาดในสุกรบางโรค ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกร หรือเจ้าของฟาร์มไม่สามารถควบคุมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) ถ้าหากฟาร์มเลี้ยงสุกรเกิดการติดเชื้อโรคดังกล่าวจะทำให้สุกรตายเป็นจำนวนมาก และสร้างความเสียหายต่อผลผลิตสุกรและต่อฟาร์มเลี้ยงสุกรได้เป็นอย่างมาก เพราะเป็นโรคระบาดที่ยังไม่มียาที่ใช้ในการรักษา และยังไม่มียาวัคซีนที่ใช้ในการป้องกันโรค รวมถึงถ้าฟาร์มเลี้ยงสุกรมีระบบการป้องกันโรค หรือการฆ่าเชื้อโรคที่ไม่มีประสิทธิภาพจะทำให้ฟาร์มเลี้ยงสุกรมีความเสี่ยงเป็นอย่างมากที่จะเกิดโรคระบาดในสุกรภายในฟาร์ม และจะทำให้สร้างความเสียหายต่อผลผลิตของฟาร์มเลี้ยงได้เป็นอย่างมาก โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 9 ราย B, C, D, E, F, H, I, J, K

ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินจากธนาคาร (F14) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรไม่สามารถควบคุมได้ และธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกร มีอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินที่สูง จึงทำให้ถ้าหากผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรมีการกู้ยืมเงินจากธนาคารและต้องมีการจ่ายอัตราดอกเบี้ย จะทำให้ฟาร์มเลี้ยงสุกรมีต้นทุนทางการเงินที่เพิ่มสูงขึ้นและมีผลกระทบต่อกำไรของฟาร์ม โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 9 ราย A, B, C, D, E, F, G, H, J

การกู้ยืมเงิน และสินเชื่อจากธนาคารเพื่อนำมาใช้ในการขยายกิจการ (F13) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก เนื่องจากการกู้ยืมเงิน และสินเชื่อจากธนาคารเพื่อนำมาใช้ในการขยายกิจการยังมีการกู้ยืมจำนวนมาก จะทำให้ฟาร์มเลี้ยงสุกร มีความเสี่ยงทางการเงินสูง รวมถึงถ้าจำนวนเงินที่กู้ยืมเงินจากธนาคารไม่เพียงพอจะทำให้ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรไม่สามารถขยายกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรได้ตามที่ต้องการ โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 8 ราย A, B, C, D, E, F, G, K

จำนวนแรงงานที่เลี้ยงสุกรไม่สอดคล้องกับความต้องการของฟาร์มเลี้ยงสุกร (F16) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง ถ้าฟาร์มเลี้ยงสุกรมีจำนวนแรงงานที่เลี้ยงสุกรไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน และจำนวนสุกรที่เลี้ยงภายในฟาร์ม จะส่งผลทำให้แรงงานเกิดการดูแลสุกรไม่ทั่วถึง แรงงานเกิดการทํางานไม่ทัน โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 7 ราย B, D, E, H, I, J, K

สภาพจิตใจของแรงงาน (F17) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง เนื่องจากส่วนมากผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรจะมีการดูแลเอาใจใส่แรงงานให้เหมือนคนในครอบครัว มีการพูดคุยกับแรงงานทุกวัน เพื่อให้แรงงานไม่มีสภาวะความเครียดในการทํางาน อีกทั้งยังมีแรงจูงใจในการทํางานที่ดี มีสวัสดิการที่ดี และสภาพแวดล้อมในการทํางานที่ดี ทำให้แรงงานมีความสุขในการทํางาน ก็จะสามารถช่วยลดปัญหาเรื่องสภาพจิตใจของแรงงานได้ โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 7 ราย B, D, E, H, I, J, K

การปรับสูตรอาหารของสุกร (F3) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง เนื่องจากการปรับสูตรอาหารของสุกรที่ไม่เหมาะสมกับช่วงอายุ และช่วงน้ำหนักของสุกรที่เลี้ยงจะทำให้ฟาร์มเลี้ยงสุกรมีต้นทุนในการเลี้ยงสุกรที่เพิ่มสูงขึ้น เพราะสุกรจะเจริญเติบโตช้า สุกรจะมีสุขภาพที่ไม่ดี ทำให้ผลผลิตสุกรไม่เป็นที่ต้องการของตลาด (โรงฆ่าสัตว์) และทำให้เสียโอกาสในการทำกำไร อีกทั้งผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรบางฟาร์มมีการใช้อาหารเม็ดในการเลี้ยงสุกร หรืออาหารสำเร็จรูปที่มีสูตรอาหารที่เหมาะสมกับสุกรในแต่ละช่วงอายุนำมาใช้เลี้ยงสุกร โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 6 ราย A, B, C, F, H, J

กระแสไฟฟ้าขัดข้องภายในโรงเรือนของสุกร (F7) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง เนื่องจากกระแสไฟฟ้าขัดข้องภายในโรงเรือนของสุกร เช่น ไฟฟ้าดับ ไฟฟ้ารั่ว ไฟฟ้าลัดวงจร เป็นต้น ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยเพราะการประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรส่วนมากจะมีการคอยระมัดระวังเรื่องของระบบไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมออยู่แล้ว โดยมีเครื่องสำรองไฟฟ้าภายในฟาร์มเลี้ยงสุกร ทั้งการเลี้ยงสุกรแบบเปิดและการเลี้ยงสุกรแบบปิด โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 7 ราย A, B, C, E, H, I, J

การจัดการกลิ่นของมูลสุกรภายในฟาร์มสุกร (F5) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง เนื่องจากฟาร์มเลี้ยงสุกรที่มีการจัดการกลิ่นของมูลสุกรที่ไม่ดี หรือไม่มีการจัดการกลิ่นมูลของสุกร คือ ไม่มีการล้างคอกสุกร และล้างโรงเรือนของสุกร ไม่มีการใช้น้ำยา EM ที่มีประสิทธิภาพ ดับกลิ่นมูลของสุกรจะทำให้ภายในฟาร์มมีกลิ่นมูลของสุกรที่มากเกินไป ส่งผลทำให้สุกรมีอาการป่วย สุกรจะเป็นโรคเกี่ยวกับระบบหายใจทางหายใจ โรคเกี่ยวกับปอด และโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร สุกรจะเจริญเติบโตช้า สุกรจะไม่กินอาหาร เพราะกลิ่นมูลของสุกรจะทำให้เกิดแก๊สแอมโมเนีย ที่ทำให้สุกรมีอาการป่วย รวมถึงมีความเสี่ยงต่อการโดนร้องเรียนจากชุมชน โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 5 ราย B, D, E, F, I

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสุกร เช่น เลี้ยง หรือดูแลให้สุกรมีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ กรณีที่สุกรป่วย บาดเจ็บ หรือพิการ ให้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมาน (F12) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับน้อย เนื่องจากฟาร์มเลี้ยงสุกรส่วนมาก มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสุกร คือ มีแหล่งน้ำที่สะอาด และมีปริมาณน้ำที่เพียงพอ

ต่อการเลี้ยงสุกรของฟาร์มรวมถึงหลาย ๆ ฟาร์ม มีการสำรองน้ำเพื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน รวมถึงมีการให้อาหารสุกร 3 เวลา และอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงสุกรมีคุณภาพ มีการทำความสะอาดล้างคอก และโรงเรือนของสุกร หากสุกรมีอาการเจ็บ สุกรมีอาการป่วย ก็มีการดูแลมีการใช้ยา และวัคซีนที่มีคุณภาพ เป็นยาที่มีการขึ้นทะเบียนยารับรอง นำมาใช้ในการรักษาสุกรให้หายจากอาการป่วยต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 2 ราย A และ F

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้ง 11 ราย พบว่า ปัจจัยความเสี่ยงทั้ง 17 ปัจจัย ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ มีความสำคัญต่อการเลี้ยงสุกรอีกในหนึ่ง คือ ปัจจัยความเสี่ยงทั้ง 17 ปัจจัย เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกร โดยปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด มี 8 ปัจจัย ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก มี 3 ปัจจัย ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง มี 5 ปัจจัย และปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับน้อย มี 1 ปัจจัย

อภิปรายผล

ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด

ปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการเลี้ยงสุกร (F6) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ กิติพร เศรษฐภูมิภักดี, พิทักษ์พงศ์ กางการ และณัฐดนัย แก้วโพนงาม (2565) ที่ได้ทำการศึกษา การบริหารจัดการสมาชิกฟาร์มโคนมที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า แหล่งน้ำ และสวัสดิภาพสัตว์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 ซึ่งจะแตกต่างจากผลการศึกษาของ อัญธิกา มะหาวัน และคณะ (2564) ที่ได้ทำการศึกษา การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเลี้ยงสุกรขุนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปริมาณน้ำไม่เพียงพอเป็นความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง เพราะน้ำที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งานภายในฟาร์มจะเกิดขึ้นต่อเมื่อกระแสไฟฟ้าขัดข้อง และปริมาณน้ำสำรองภายในฟาร์มหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการเลี้ยงสุกร เป็นความเสี่ยงที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะการเลี้ยงสุกร น้ำ เป็นปัจจัยหลักลำดับต้น ๆ ที่จะขาดไม่ได้ และต้องมีการคำนึงตลอดเวลาเพราะสุกร คือ สิ่งที่มีชีวิต น้ำ คือ ปัจจัย 4 ที่สำคัญซึ่งสุกรจะต้องใช้น้ำที่สะอาดในการดื่มกิน และแช่ตัวของสุกรตลอดเวลา เพื่อดับความร้อนทางร่างกาย ซึ่งถ้าสุกรขาดน้ำเพียง 1 วัน จะทำให้สุกรตายได้

สายพันธุ์ของสุกร (F1) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ Meraner & Finger (2019) ได้ทำการศึกษา การรับรู้ความเสี่ยง ความชอบในความเสี่ยง และกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลัสต์ว้าวเยอรมัน พบว่า ความเสี่ยงด้านการผลิต มีความเสี่ยงที่สำคัญมากที่สุด โดยฟาร์มเลี้ยงสุกรจะต้องใช้พันธุ์ของสุกรที่แข็งแรง จึงจะทำให้ผลผลิตของฟาร์มไม่มีปัญหา เช่นเดียวกันกับผลการศึกษาของ ภาณุพงศ์ แซ่หลี่ (2561) ได้ทำการศึกษา แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือนกรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัญหาด้านสายพันธุ์ส่งผลกระทบต่อเลี้ยงสุกร เฉพาะนั้นการเลี้ยงสุกรจึงจะต้องมีพ่อพันธุ์ของสุกรจะต้องมีความแข็งแรง สมบูรณ์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ง่าย และการคัดเลือกแม่พันธุ์ของสุกร จะต้องมีความสมบูรณ์ แข็งแรง

แม่พันธุ์สุกรที่ดีควรให้ลูกดก เลี้ยงลูกเก่ง สามารถให้น้ำนมเยอะเพียงพอกับจำนวนลูก ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกันว่า ถ้าฟาร์มเลี้ยงสุกรมีสายพันธุ์ของสุกรที่ดีตั้งแต่ต้น คือ มีพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์ที่ดี แข็งแรงและสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย แม่พันธุ์ของสุกรสามารถคลอดลูกต่อท้องได้จำนวนมาก จะทำให้ต้นทุนในการผลิตสุกรต่อท้องจะต่ำ รวมถึงลูกสุกรที่คลอดออกมาจะมีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์ และแข็งแรงเช่นกัน ซึ่งจะทำให้ผลผลิตสุกรของฟาร์มมีคุณภาพ

การถ่ายเทของอากาศภายในโรงเรือนของสุกร (F8) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาณุพงศ์ แซ่หลี่ (2561) ได้ทำการศึกษเกี่ยวกับ แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัญหาด้านภูมิอากาศส่งผลต่อการเลี้ยงสุกร เพราะสุกรเป็นสัตว์เลือดอุ่น จึงทำให้โรงเรือนที่ใช้ในการเลี้ยงสุกรต้องมีการระบายอากาศที่ดี ภายในโรงเรือนต้องไม่ร้อนอบอ้าว อากาศที่ร้อนอบอ้าวจะส่งผลให้สุกรเครียด หงุดหงิดง่าย เจริญเติบโตช้า มีภูมิต้านทานโรคต่ำ และเจ็บป่วยได้ง่ายมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกันว่า การถ่ายเทของอากาศภายในโรงเรือนของสุกร มีผลต่อการเจริญเติบโตของสุกร

ความผันผวนของราคาอาหาร หรือวัตถุดิบของสุกร (F10) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ ภาณุพงศ์ แซ่หลี่ (2561) ได้ทำการศึกษเกี่ยวกับ แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัญหาด้านอาหารส่งผลต่อการเลี้ยงสุกร เพราะผู้เลี้ยงสุกรมักจะประสบกับปัญหาราคาอาหารสัตว์หรือวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีราคาแพง จึงทำให้มีต้นทุนในการเลี้ยงสุกรสูงขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกันว่า ความผันผวนของราคาอาหาร หรือวัตถุดิบของสุกร มีผลต่อต้นทุนในการเลี้ยง และการผลิตสุกรเป็นอย่างมาก เพราะมีผลกระทบต่อกำไร และขาดทุนของฟาร์มเลี้ยงสุกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาที่ ราคาอาหาร หรือวัตถุดิบของสุกรแพง จะทำให้ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรต้องเผชิญกับปัญหาต้นทุนในการเลี้ยงสุกรเพิ่มสูงขึ้น อาจทำให้เกิดการขาดทุน เป็นต้น

ความรับผิดชอบของแรงงาน (F4) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ อัญธิกา มะหาวัน และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเลี้ยงสุกรขุน ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความเสี่ยงระดับที่สูงมากที่สุดที่ฟาร์มสุกรขุนต้องเผชิญ คือ การสื่อสารที่ไม่เข้าใจของแรงงานเลี้ยงสุกร เพราะแรงงานเลี้ยงสุกรส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว จึงทำให้มีปัญหาเรื่องของการสื่อสาร แรงงานไม่เข้าใจคำสั่งทำให้เกิดการทำงานผิดพลาด รวมถึงการละเลยหน้าที่ในการทำงาน ไม่ใส่ใจในการทำงานมากที่ควร และการไม่กล้าตัดสินใจของแรงงาน จนทำให้งานเกิดความล่าช้า และความผิดพลาดในการทำงาน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่สำหรับการเลี้ยงสุกร ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกัน เพราะสุกร คือ สิ่งมีชีวิต กระบวนการในการผลิต และการเลี้ยงสุกร มีรายละเอียดและขั้นตอนค่อนข้างเยอะ อีกทั้งยังปฏิเสธไม่ได้ว่าฟาร์มเลี้ยงสุกรส่วนมากยังคงใช้แรงงานคนในการเลี้ยงสุกร ถ้าหากแรงงานขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ละเลยหน้าที่ มีการทำงานผิดพลาดอาจนำมาสู่ความผิดพลาดที่ยิ่งใหญ่ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อฟาร์มได้เป็นอย่างมาก

คุณภาพยา และเวชภัณฑ์ของสุกร (F9) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาณุพงศ์ แซ่หลี่ (2561) ที่ได้ทำการศึกษา แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือนกรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า วัคซีนสามารถป้องกันโรคระบาดในสุกรได้ จึงทำให้วัคซีนป้องกันโรคมีผลต่อการเลี้ยงสุกร เพราะการใช้วัคซีนที่มีคุณภาพจะทำให้สามารถป้องกันโรคในสุกร และทำให้สุกรหายป่วยจากการป่วยต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกัน เพราะคุณภาพยา และเวชภัณฑ์ของสุกรที่ดี จะสามารถนำมาใช้ในการรักษาสุกรให้หายจากอาการป่วย และหายจากโรคอันไม่พึงประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว

การกำหนดให้ปฏิบัติตามมาตรฐานฟาร์ม เช่น มีการกำหนดให้อุปกรณ์ทุกชนิดก่อนนำเข้าฟาร์มจะต้องผ่านแสง UV เพื่อฆ่าเชื้อโรค (F11) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ กิตติพร เศรษฐภูมิภักดี และคณะ (2565) ที่ได้ทำการศึกษา การบริหารจัดการสมาชิกฟาร์มโคนมที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านสุขภาพสัตว์และสิ่งแวดล้อมฟาร์มโคนมมีความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก โดยฟาร์มโคนมจะต้องมีระบบพ่นทำลายเชื้อโรค ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนเข้าและออกจากฟาร์มทุกครั้ง เพื่อเป็นการป้องกันโรคระบาดเข้าสู่ฟาร์ม ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกัน เพราะการฆ่าเชื้อโรคอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น รถยนต์ รองเท้า เสื้อผ้า ก่อนที่จะเข้าสู่ฟาร์มเลี้ยงสุกรและโรงเรือนของสุกรทุกครั้งอย่างเคร่งครัด เพราะสามารถป้องกันโรคระบาดต่าง ๆ ที่จะเข้าสู่ฟาร์มเลี้ยงสุกร และอาจก่อให้เกิดความเสียหายที่รุนแรงเป็นวงกว้างต่อฟาร์มเลี้ยงสุกรได้

แรงงานขาดแรงจูงใจในการทำงาน (F15) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกสรศิริ สีลาสัย, โอฬาร ถิ่นบางเตียว และรุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข (2565) ได้ทำการศึกษา การชุดรีดแอบแฝงในระบบเกษตรพันธสัญญา พบว่า แรงงานรับจ้างในฟาร์ม แรงงานต้องทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด จึงทำให้ต้องมีเงินโบนัส รวมถึงเจ้าของฟาร์มต้องดูแลเรื่องที่พัก อาหาร เครื่องอุปโภค บริโภคขั้นพื้นฐานของแรงงาน นอกจากนี้หากแรงงานรับจ้างในฟาร์มเจ็บป่วยก็จะจัดหายา หรือพาไปรักษาในสถานพยาบาลในพื้นที่ โดยเจ้าของฟาร์มจะเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายทั้งหมด รวมถึงค่าใช้จ่ายในการต่อใบอนุญาตทำงาน อีกทั้งแรงงานที่ทำงานกับที่ฟาร์มเลี้ยงสุกร การทำงานในฟาร์มจะไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่พัก อาหาร เกษตรกร หรือเจ้าของฟาร์มจะเป็นผู้จัดหาให้ สิ่งที่สำคัญที่สุดที่แรงงานรับจ้างในฟาร์มไม่ได้รับ คือ สวัสดิการเมื่อเกษียณ หรือออกจากงาน ยังเป็นปัญหาที่แก้ไม่ได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกัน เพราะแรงจูงใจในการทำงานมีผลต่อการทำงานของแรงงาน เช่น สวัสดิการที่ดี เงินรางวัลพิเศษที่นอกเหนือจากเดือนเงิน ซึ่งจะ使得แรงงานมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น ตั้งใจทำงาน และใส่ใจในการทำงานมากขึ้น เพื่อให้งานออกมาดี และมีการทำผลงานได้เกินเป้าหมายที่ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรตั้งไว้

ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก

การเกิดโรคระบาดในสุกร (F2) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีณย์ จิตบุญ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษาพรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่า โรคระบาดที่เกิดในสุกรส่งผลต่อ

ฟาร์มสุกรเป็นอย่างมาก เพราะทำให้ราคาสุกรในท้องตลาด มีราคาที่ตกต่ำลงในช่วงที่สุกรเกิดโรคระบาด รวมถึงผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นที่จะบริโภคเนื้อสุกรที่น้อยลง จึงทำให้ขายสุกรไม่ได้ ราคาสุกรมีชีวิตหน้าฟาร์มลดต่ำลง ส่งผลทำให้ฟาร์มเลี้ยงสุกรอาจเกิดการขาดทุนได้ รวมถึงทำให้ไม่สามารถส่งออกสุกรที่เป็นโรคออกนอกอาณาจักรได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การเกิดโรคระบาดในสุกร มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมากที่สุด เนื่องจากการเกิดโรคระบาดเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ และสามารถสร้างความเสียหายต่อผลผลิต และต่อฟาร์มเลี้ยงสุกรได้เป็นอย่างมาก รวมถึงทำให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น และมีการบริโภคเนื้อหมูลดลง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อการขาย และการทำกำไรของกิจการ เป็นต้น

ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยจากกู้ยืมเงินจากธนาคาร (F14) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Ogah, Ikyereve & Ogebe (2020) ได้ทำการศึกษเกี่ยวกับกาวิเคราะห์ความเสี่ยงในการจัดหาเงินทุนเพื่อการเกษตร กรณีศึกษาของสหกรณ์การเกษตรในรัฐเบเน ประเทศไนจีเรีย พบว่า ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย มีค่าร้อยละอยู่ที่ 32.4 ซึ่งเป็นความเสี่ยงระดับมากสำหรับเกษตรกร ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินจากธนาคาร มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง เนื่องจากผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรบางรายอาจมีการกู้ยืมเงินจากธนาคาร จึงทำให้ต้องมีการจ่ายอัตราดอกเบี้ย จากการกู้ยืมเงินจากธนาคาร ทั้งนี้การจ่ายอัตราดอกเบี้ยมากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่ได้ทำการกู้ยืมเงินจากธนาคาร

การกู้ยืมเงิน และสินเชื่อกับธนาคารเพื่อนำมาใช้ในการขยายกิจการ (F13) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยยา มะลิตา (2566) ได้ทำการศึกษเกี่ยวกับ การจัดการฟาร์มสุกรแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร และองค์กรธุรกิจสุกรในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน พบว่า ปัญหาด้านเงินทุน คือ เกษตรกรไม่มีเงินลงทุนทำฟาร์มเอง ทำให้เกษตรกรบางรายต้องมีการกู้เงินนอกระบบ เพื่อนำมาใช้ในการลงทุนสร้างฟาร์ม เพราะเกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือสถาบันการเงินต่าง ๆ เนื่องจากหลักทรัพย์ไม่เพียงพอสำหรับการกู้ยืมเงินตามจำนวนที่ต้องการได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาการก่อสร้างโรงเรือน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากงบลงทุนต่ำ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกันเพราะถ้าหากฟาร์มเลี้ยงสุกรที่มีความประสงค์จะทำการกู้ยืมเงินจากธนาคาร แต่ไม่สามารถกู้ยืมเงินได้ตามจำนวนที่ต้องการ อาจทำให้การลงทุนในการขยายกิจการไม่เป็นไปตามที่ต้องการ

ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง

จำนวนแรงงานที่เลี้ยงสุกรไม่สอดคล้องกับความต้องการของฟาร์มเลี้ยงสุกร (F16) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาของ จิราวัฒน์ สุริยจันทร์ (2558) ที่ได้ทำการศึกษเกี่ยวกับ การประเมินต้นทุน และความเสี่ยงในการผลิตอาหารไก่ไข่ โดยฟาร์มและการจ้างการผลิต กรณีศึกษาพัฒนาฟาร์มพบว่า การขาดแคลนแรงงานที่ใช้ผสมอาหารของฟาร์มไก่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 มีความเสี่ยงในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การขาดแคลนแรงงานในการเลี้ยงสุกรหรือจำนวนแรงงานไม่สอดคล้องกับจำนวนที่สุกรที่เลี้ยง อาจจะทำให้เกิดปัญหาการดูแลสุกรไม่ทั่วถึงและการทำงานไม่ทัน เช่น การให้อาหารสุกรไม่ทัน เป็นต้น

สภาพจิตใจของแรงงาน (F17) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ Ogah et al. (2020) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการจัดหาเงินทุนเพื่อการเกษตร กรณีศึกษาของสหกรณ์การเกษตรในรัฐเบเน ประเทศไนจีเรีย พบว่า ความเสี่ยงด้านสภาพจิตใจของแรงงาน คือ การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร คิดเป็นร้อยละ 28.6 ซึ่งเป็นความเสี่ยงระดับต่ำ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สภาพจิตใจของแรงงานมีความเสี่ยงที่สำคัญระดับน้อย เพราะสภาพจิตใจของแรงงาน เช่น ภาวะความเครียด มีการทะเลาะวิวาทกัน ความไม่สบายใจ เป็นสิ่งที่เจ้าของฟาร์มสามารถควบคุมได้ เช่น มีการพูดคุยกับแรงงานเป็นการส่วนตัว ช่วยแก้ไขปัญหให้กับแรงงาน เป็นต้น ถึงแม้สภาพจิตใจของแรงงานอาจมีผลกระทบต่อการทำงานในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ แต่ไม่ได้ส่งกระทบเสียหายที่รุนแรงต่อฟาร์มเลี้ยงสุกร

การปรับสูตรอาหารของสุกร (F3) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ เกสรศิริ ลีลาสัย และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การชุดรีดแบบแฝงในระบบเกษตรพันธสัญญา พบว่า เกษตรกรบางรายได้ให้ข้อมูลว่า เคยมีการนำอาหารยี่ห้ออื่นให้สุกรกิน ปรากฏว่าสุกรมีอาการป่วย ถ่ายเหลว จึงต้องหยุดให้อาหารยี่ห้ออื่น และยังทำให้การเลี้ยงสุกรใช้ระยะเวลานาน เพราะสูตรอาหารของสุกร ไม่เหมาะกับสายพันธุ์ของสุกรที่เลี้ยง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกัน เพราะการปรับสูตรอาหารของสุกรมีผลต่อการเจริญเติบโตของสุกร ถ้าหากมีการปรับสูตรอาหารของสุกรที่ไม่เหมาะสมกับช่วงอายุ และน้ำหนักของสุกรจะทำให้สุกรป่วยและเจริญเติบโตช้า เป็นต้น

กระแสไฟฟ้าขัดข้องภายในโรงเรือนของสุกร (F7) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ อัญญิกา มะหาวัน และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ การเลี้ยงสุกรขุนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระแสไฟฟ้าขัดข้องภายในโรงเรือนของสุกร จะมีความเสี่ยงระดับที่สูง ถ้ากระแสไฟฟ้าเกิดการขัดข้องบ่อยภายในโรงเรือน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกัน เพราะภายในโรงเรือนของสุกรส่วนใหญ่จะต้องมีการติดตั้งพัดลมขนาดใหญ่ เพื่อนำมาใช้ในการระบายอากาศภายในโรงเรือน ถึงแม้ไฟฟ้าขัดข้องก็ยังคงมีลมจากธรรมชาติพัดเข้าสู่ภายในโรงเรือน จึงทำให้สุกรยังมีอากาศในการหายใจ เป็นต้น รวมถึงเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย

การจัดการกลิ่นของมูลสุกรภายในฟาร์มสุกร (F5) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ (2563) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษาพรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่า ปัญหาของเสียจากฟาร์มสุกร คือ ของเสียจากฟาร์มสุกรมีผลกระทบต่อฟาร์ม เพราะในแต่ละวันสุกรจะมีการขับถ่ายมากภายในฟาร์ม หากไม่มีการจัดการที่ดีจะเป็นปัญหาในด้านของการกำจัดมูลสุกรภายในฟาร์ม และทำให้เกิดกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณและรอบ ๆ ฟาร์มสุกร ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกัน เพราะถ้าฟาร์มเลี้ยงสุกรไม่มีการจัดการกลิ่นมูลของสุกรภายในฟาร์มที่ดี อาจทำให้มีกลิ่นเหม็น และอาจถูกร้องเรียนจากคนในชุมชนได้ ทั้งนี้การทำความสะอาดคอกและโรงเรือนของสุกรอย่างเป็นประจำ โดยมีการใช้น้ำยา EM ในการทำความสะอาดสามารถดับกลิ่นมูลของสุกรได้

ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญระดับน้อย

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสุกร เช่น เลี้ยง หรือดูแลให้สุกรมีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ กรณีที่สุกรป่วย บาดเจ็บ หรือพิการ ให้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมาน (F12) มีความเสี่ยงที่สำคัญระดับน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ เกสรสิริ ลีลาลัย และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการชุดรีดแอบแฝงในระบบเกษตรพันธสัญญาพบว่า กรณีที่สุกรป่วยก็จะต้องให้สัตวแพทย์ หรือสัตวบาลของบริษัทเป็นผู้รักษา และการให้ยาเกษตรกรหรือเจ้าของฟาร์มไม่สามารถทำการรักษาเองได้ หรือให้สัตวแพทย์ภายนอกมาทำการรักษาเด็ดขาด โดยสุกรจะต้องได้รับการรักษาเป็นอย่างถูกต้องตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นด้วยเช่นเดียวกัน เพราะถ้าฟาร์มเลี้ยงสุกร มีการเลี้ยงสุกรที่ดี มีแหล่งน้ำที่สะอาด และเพียงพอต่อการเลี้ยงสุกร มีอาหารที่มีคุณภาพ มีโครงสร้างของโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน และสะอาด รวมถึงหากสุกรเจ็บ หรือป่วย ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกร มีการรักษาสุกรตามอาการป่วยที่ถูกต้อง จะทำให้สุกรมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และเจริญเติบโตตามเกณฑ์ของสุกร รวมถึงสุกรจะหายจากอาการป่วยได้อย่างรวดเร็ว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ควรมีการสนับสนุน การศึกษาปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับฟาร์มเลี้ยงสุกรในเชิงของการบริการจัดการภายในฟาร์มให้มากกว่านี้ เนื่องจากมีงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยง หรือปัจจัยภาคเกษตรฟาร์มเลี้ยงสุกรในประเทศไทยค่อนข้างน้อย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรรุ่นใหม่ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐบาล และเอกชนที่มีสาขาวิชาเกี่ยวกับภาคเกษตรเลี้ยงสุกร เป็นต้น
2. หน่วยงานของภาครัฐบาล ต้องมีการควบคุมราคาวัตถุดิบ และอาหารสัตว์ให้คงที่ เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรมีความมั่นคงด้านสูตรอาหารของสุกร และเพื่อให้ผู้ประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรไม่ขาดทุนจากการขายสุกรมีชีวิตหน้าฟาร์ม
3. นโยบายในการกู้เงินยืมเงินของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกร ควรมีการกำหนดนโยบายในการกู้เงินยืมเงิน และอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เนื่องจากมีผลต่อการขยายกิจการจากฟาร์มขนาดกลางเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ และการจ้างแรงงานที่มีคุณภาพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการนำไปศึกษาต่อเพิ่มเติมในงานวิจัยเชิงปริมาณในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย และปัจจัยที่ส่งผลกระทบ
2. การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการนำไปพัฒนาต่อยอด หรือมีการศึกษาต่อเพิ่มเติม ในส่วนของการจัดการความเสี่ยงตามแนวทาง และหลักการของ COSO โดยการประเมินความเสี่ยง ในการวิเคราะห์โอกาสเกิด และผลกระทบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์เป็นระดับความเสี่ยง เพื่อกำหนดแนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงต่อไป

บรรณานุกรม

- กิตติพร เศรษฐภูมิภักดี, พัทธ์พัชร์ กางการ และณัฐดนัย แก้วโพนงาม. (2565). การบริหารจัดการสมาชิกฟาร์มโคนมที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(4), หน้า 71-84.
- เกสรสิริ ลีลาสัย, โอฬาร ถิ่นบางเตียว และรุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2565). การชุดรีดแบบแบ่งในระบบเกษตรกรพันธสัญญา. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 11(1), หน้า 104-122.
- จิราวัฒน์ สุริยจันทร์. (2558). *การประเมินต้นทุนและความเสี่ยงในการผลิตอาหารไก่ไข่โดยฟาร์มและการจ้างการผลิต กรณีศึกษาพัฒนาฟาร์ม*. การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยยา มะลิตา. (2566). การจัดการฟาร์มสุกรแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร และองค์กรธุรกิจสุกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน. *วารสาร มจร การพัฒนาลังคม*, 8(1), หน้า 176-196.
- พลอยไพลิน สกลอรจัน. (2563). *Risk Management การจัดการความเสี่ยง* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [http://www.roadsafetythai.org/image/1548226287_Handout_Risk%20Management%20\(Add%20case\).pdf](http://www.roadsafetythai.org/image/1548226287_Handout_Risk%20Management%20(Add%20case).pdf) [2564, 14 เมษายน].
- ภาณุพงศ์ แซ่หลี่. (2561). แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมพัฒนศาสตร์*, 1(1), หน้า 52-68.
- รัตน์ชนก พรหมณศิริ และบุษณีย์ เทวะ. (2566). การศึกษาความคิดเห็นในการจัดทำบัญชีต้นทุนของเกษตรกรเลี้ยงสุกร ในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 8(1), หน้า 83-96.
- วัชรินทร์ อินทพรหม. (2562). การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 10(2), หน้า 314-333.
- ศรัณย์ จิตบุญ และคณะ. (2563). การเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา: พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง. *วารสารสังคมพัฒนศาสตร์*, 3(1), หน้า 43-56.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์. (2564). *ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และสุกรรายจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://ict.dld.go.th/webnew/images/stories/report/regislives/2020/country/5-pig.pdf> [2564, 25 กุมภาพันธ์].
- สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ. (2564). *มาตรฐานฟาร์มสุกร* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.swinethailand.com> [2564, 29 มิถุนายน].

- สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ. (2564). **สถานการณ์สินค้าสุกรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2564** (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก: <https://www.swinethailand.com/17331130/สถานการณ์สินค้าสุกรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2564> [2564, 25 กุมภาพันธ์].
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี. (2564). **ข้อมูลจำนวนฟาร์มมาตรฐาน ปีงบประมาณ 2564** (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก: <https://pvlo-cbr.dld.go.th/webnew/index.php/th/> [2564, 26 กุมภาพันธ์].
- สำนักงานปศุสัตว์เขต 6. (2564). **จำนวนเกษตรกรและสุกร รายจังหวัด ปี 2563** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<https://region6.dld.go.th/webnew/pdf/ict63/T5-1-Pig.pdf> [2564, 26 กุมภาพันธ์].
- สำนักงานปศุสัตว์เขต 7. (2562). **ASF ย่อมาจาก African Swine Fever** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<https://region7.dld.go.th/webnew/index.php/th/news-menu/2019-09-27-02-08-46/407-asf-african-swine-fever> [2565, 27 กุมภาพันธ์].
- อัญธิกา มะหาวัน, เยาวเรศ เขาวนพูนผล, อนุพงศ์ วงศ์ไชย, ธีระพงษ์ เสาวภาคย์ และกรรณิกา แซ่ลี้ว. (2564).
การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเลี้ยงสุกรขุนในจังหวัดเชียงใหม่. **วารสารแก่นเกษตร**,
49(suppl. 1), หน้า 657-664.
- Aimin, H. (2010). Uncertainty, risk aversion and risk management in agriculture. *Agriculture and agricultural science procedia*, 1, pp. 152-156.
- Duong, T. T., Brewer, T., Luck, J., & Zander, K. (2019). A global review of farmers' perceptions of agricultural risks and risk management strategies. *Agriculture*, 9(1), pp. 1-16.
- Economic Research Service. (2020). **Risk in Agriculture** (Online). Available:
<https://www.ers.usda.gov/topics/farm-practices-management/risk-management/risk-in-agriculture> [2021, August 5].
- Gul, M., & Guneri, A. F. (2016). A fuzzy multi criteria risk assessment based on decision matrix technique: A case study for aluminum industry. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*, 40, pp. 89-100.
- Jankelova, N., Masar, D., & Moricova, S. (2017). Risk factors in the agriculture sector. *Agricultural Economics*, 63(6), pp. 247-258.
- Kahan, D. (2013). **MANAGING RISK in farming** (Online). Available:
<https://www.fao.org/uploads/media/3-ManagingRiskInternLores.pdf> [2021, August 5].
- Lupton, S., Meuwissen, M., & Ingrand, S. (2020). Editorial introduction to the special issue risk management in agriculture. *Agricultural Systems*, 178, Article number 102748.
- Meraner, M., & Finger, R. (2019). Risk perceptions, preferences and management strategies: evidence from a case study using German livestock farmers. *Journal of Risk Research*, 22(1), pp. 110-135.

- Ogah, O., Ikyereve, F., & Ogebe, F. (2020). Analysis of risks in financing agriculture a case of agricultural cooperatives in benue state, Nigeria. *International Journal of Agricultural Science, Research and Technology in Extension and Education Systems (IJASRT in EES)*, 10(2), pp. 81-86.
- Theuvsen, L. (2013). Risks and risk management in agriculture. *Problemy Rolnictwa Światowego*, 13(4), pp. 162-174.
- World Organisation for Animal Health. (2019). *African swine fever: a socio-economic burden and a threat to food security and biodiversity* (Online). Available: <https://www.oie.int/en/disease/african-swine-fever/> [2022, February 27].